

Udskriftsdato: 8. januar 2026

VEJ nr 9297 af 01/06/2009 (Gældende)

Vejledning om Energitilsynets praksis for afvikling af over- eller underdækning

Ministerium: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Journalnummer: Klima- og Energimin.,
Energitilsynet j. nr. 4/0920-0299-0257

Vejledning om Energitilsynets praksis for afvikling af over- eller underdækning

Energitilsynets sekretariat modtager løbende henvendelser om, hvordan en varmforsyning skal forholde sig med hensyn til en opstået over/underdækning, ændring af tariffer i løbet af varmeåret og anmeldelse. Denne Vejledning er ment som en hjælp til besvarelse af de oftest stillede spørgsmål.

Vejledningen gennemgår:

1. Varmeforsyningslovens prisbestemmelser.
2. Hvordan opstår over/underdækning- "driftsmæssige ubalance".
3. Praksis for afvikling af over/underdækning og ubalancer.

A: Hovedregel.

B: Undtagelse vedrørende overdækning.

1. Varmeforsyningslovens prisbestemmelser

Varmeforsyningslovens prisbestemmelser fastlægger, at varmforsyningens indtægter (prisen på varme) i et år skal dække årets nødvendige omkostninger. Dette kaldes "hvile-i-sig-selv princippet". Loven opregner udtømmende, hvilke omkostninger, der kan indregnes i varmeprisen. For at varmeprisen skal være gyldig skal fjernvarmforsyningens priser være anmeldt til Energitilsynet senest samtidig med ikrafttrædelsen.

Anmeldelsen kan f.eks. ske gennem Energidata Online. Adgang til indberetningssystemet sker via virk.dk eller fra Energitilsynets hjemmeside www.energitilsynet.dk.

2. Hvordan opstår over/underdækning - "driftsmæssige ubalance"

Når året er gået, vil fjernvarmforsyningen i almindelighed have en over - eller underdækning. Dette hænger sammen med, at de anvendte (og anmeldte) priser er budgetterede priser, mens fjernvarmforsyningens omkostninger er realiserede omkostninger.

Hvis varmforsyningen har flere realiserede indtægter end realiserede omkostninger, har forsyningen en *overdækning*. Hvis varmforsyningen har færre realiserede indtægter end realiserede omkostninger, har forsyningen en *underdækning*.

Der er i disse tilfælde tale om "driftsmæssige ubalancer", som sekretariatet kun griber ind over for, hvis varmforsyningerne ikke følger Energitilsynets praksis for afviklingen. Der er således ikke tale om, at ubalancen er "ulovlig" efter varmforsyningsloven.

"Ulovlige ubalancer" forekommer derimod, hvor varmforsyninger foretager en handling, som er i strid med varmforsyningslovens regler, f.eks. bevidst overbudgettering (ikke driftsmæssigt betingede overdækninger), overskudsdisponeringer (f.eks. ved, at en overdækning overføres til henlæggelser eller til varmforsyningens egenkapital) eller urimelige priser (priser, der ikke er i overensstemmelse med hvile -i - sig - selv princippet).

Som nævnt skal priserne for at være gyldige være anmeldt til Energitilsynets offentligt tilgængelige register senest samtidig med ikrafttrædelsen. Derfor kan fjernvarmforsyningen ikke ved årets slutning efterfølgende ændre priserne med tilbagevirkende kraft. Hvis forsyningen gjorde det, ville det svare til, at forsyningen opkrævede priser, der ikke var gyldige på det tidspunkt, de relaterer sig til.

En varmforsyning kan mindske problemet med ubalancer ved varmeårets slutning ved igennem varmeåret at holde øje med ændringer i omkostninger eller indtægter, der har betydning for prisfastsættelsen overfor forbrugerne.

Varmeforsyninger kan i løbet af året anmelde ændrede priser, og grundlaget herfor (budget) til Energitilsynets offentligt tilgængelige register og dermed undgå eller mindske ubalancer ved varmeårets slutning.

De ændrede tariffer er først gældende overfor forbrugerne fra det tidspunkt, de er anmeldt til Energitilsynets register. Hvis der anmeldes ændrede priser i løbet af varmeåret, kan de nye priser derfor kun opkræves for den del af forbrugernes varmekonsum, der ligger efter anmeldelsestidspunktet.

Da det formentlig ikke er praktisk muligt, at alle forbrugere foretager en aflæsning på det tidspunkt, hvor de ændrede tariffer træder i kraft, kan der ved afregningen med forbrugerne ved varmeårets slutning ske en forholdsmæssig fordeling af forbruget efter en rimelig fordelingsnøgle, der for eksempel bygger på graddagedata.

Ændring af varmepris i løbet af året

Det er *ikke* i overensstemmelse med varmemforsyningslovens regler at udregne et gennemsnit af de priser, der har været gældende i varmeåret og anvende gennemsnittet som afregningspris for hele varmeåret.

3. Praksis for afvikling af over/underdækning og ubalancer

Reglerne for afvikling af over- eller underdækning er de samme uanset baggrunden for over – eller underdækningen.

A: Hovedregel

Hvis det ved slutningen af varmeåret konstateres, at varmemforsyningen har en over/underdækning, skal denne efter Energitilsynets praksis tilbageføres til forbrugerne ved indregning i priserne i det efterfølgende regnskabsår. Varmeforsyningsloven bygger her på en fremadrettet regulering, der sikrer balance mellem tilbageførelser af over- og underdækninger.

Hovedreglen er således:

En overdækning skal som hovedregel opkræves i varmepriserne for det år, der følger umiddelbart efter det år, som overdækningen vedrører. En uforholdsmæssig stor overdækning kan, som en undtagelse fra hovedregler, efter skriftlig aftale med sekretariatet indregnes i priserne over en periode.

En underdækning skal som hovedregel opkræves i varmepriserne for det år, der følger umiddelbart efter det år, som underdækningen vedrører. En uforholdsmæssig stor underdækning kan, som en undtagelse fra hovedreglen, efter skriftlig aftale med sekretariatet indregnes i priserne over en periode.

Det er uden betydning for indregning af over/underdækningen i de fremadrettede priser, at forbrugerne før og efter afviklingen ikke nødvendigvis er de samme. En fraflyttet forbruger vil således kunne undgå at deltage i afviklingen af en underdækning, der opstod, mens han var forbruger, ligesom han omvendt ikke vil få fordel af afviklingen af en overdækning, der er opsamlet, mens han var forbruger.

Energitilsynet kan i henhold til varmemforsyningsloven give pålæg om indregning af over/underdækning i de fremadrettede priser. Energitilsynet kan derimod ikke give en varmemforsyning pålæg om at ændre priserne med tilbagevirkende kraft og tilbagebetale den opnåede overdækning til de historiske forbrugere. Energitilsynet kan heller ikke pålæg om at øge priserne med tilbagevirkende kraft for på den måde at få dækket en underdækning.

B: Undtagelse vedrørende overdækning

Hovedreglen er således, at over/underdækningen skal indregnes i priserne i det næst følgende regnskabsår. Imidlertid kan store over/underdækninger, som anført ovenfor, efter skriftlig aftale med sekretariatet, indregnes over flere år for at undgå, at varmepriserne svinger unødigt.

Energitilsynet har derudover accepteret, at en varmemforsyning efter afvejning af forskellige hensyn kan vælge at tilbageføre en **overdækning** ”bagudrettet” til forbrugerne som et engangsbeløb i forbindelse med en årsafregning frem for at indregne overdækningen i det følgende varmeårs priser.

Baggrunden for at Energitilsynet har accepteret denne undtagelse fra hovedreglen er, at det for meget opkrævede beløb (overdækningen) derved kommer hurtigere tilbage til forbrugerne, end hvis overdækningen blev tilbageført fremadrettet gennem priserne.

Udgangspunktet varmemforsyningsloven bygger på er fremadrettet regulering. Der er ikke bestemmelser i loven, der fastlægger en bestemt metode til ”bagudrettet” at tilbageføre overdækningen eller som kræver, at tilbagebetalingen skal komme fraflyttede forbrugere til gode.

Loven tager heller ikke stilling til de øvrige problemer, der kan opstå i forlængelse af en bagudrettet tilbagebetaling. Som eksempel på en sådan problemstilling kan nævnes, hvis en udlejer, der er direkte kunde hos varmemforsyningen, undlader at tilbageføre det beløb, udlejer har fået tilbagebetalt af forsyningen, til de lejere, udlejer har videredistribueret varmen til. Et andet eksempel kan være spørgsmålet, om varmemforbrugere, der modtager varmemhjælp fra kommunen, vil være forpligtet til at betale en forholds- mæssig del af denne hjælp tilbage, hvis de efterfølgende modtager en tilbagebetaling.

Med hensyn til omkostningerne til en bagudrettet tilbageførelse er det Energitilsynets vurdering, at der ikke er tale om en omkostning, der kan indregnes fremadrettet i priserne. I stedet må omkostningerne til tilbageførelsen fragå i den oparbejdede overdækning.

Hvis den bagudrettede tilbageførsel generelt giver urimelige virkninger, vil sekretariatet kunne påtale dette i henhold til den almindelige bestemmelse i loven. F.eks. vil dette være tilfældet, hvis tilbageførslen sker på en måde, hvor omkostningerne ved tilbageførslen er så høje, at den økonomiske fordel for forbrugerne ved tilbageførslen samlet set forsvinder.

Afslutningsvis skal det understreges, at en varmemforsyning ikke kan vælge at tilbageføre en underdæk- ning. Underdækninger vil altid skulle opkræves fremadrettet. Når varmeåret er omme, og forbrugeren har betalt sin varmeregning til varmemforsyningen, skal forbrugeren ikke efterfølgende leve med den usikkerhed at kunne blive opkrævet beløb.

Hvis en varmemforsyning vælger at tilbageføre en overdækning bagudrettet herunder til fraflyttede forbrugere i stedet for fremadrettet efter hovedreglen, skal forsyningen gøre sig klart, at den dermed vælger at indføre en asymmetrisk behandling af sine forbrugere.

Asymmetrien giver sig udslag i, at hvis der er tale om en *overdækning* (forbrugerne har betalt for meget) vil forsyningens tidligere forbrugere få penge tilbage, hvis der derimod er tale om en *underdækning* (forbrugerne har betalt for lidt) vil tidligere forbrugere ikke blive pålagt at betale.

En ny forbruger vil således skulle betale en underdækning uden at kunne få glæde af tilbageførelsen af en overdækning.

Uddybende læsning

Hvis du gerne vil læse mere om disse emner henvises til Varmeforsyningslovens priskapitel (kapitel 4), Energitilsynets notat: ”Praksis for afvikling af over – eller underdækning” og Energistyrelsens bekendtgø- relse nr. 175 af 18. marts 1991 om driftsmæssige afskrivninger og henlæggelser til nyinvesteringer med senere ændringer.

Endvidere til punkt 6 på dagsordenen til Energitilsynets møde den 26. januar 2009: Praksis for afvikling af over – og underdækning.

Det hele kan findes på Energitilsynets hjemmeside: www.energitilsynet.dk.

Du er altid velkommen til at ringe til os på: 72 26 80 70 eller sende en e-mail til et@dera.dk.

Energitilsynet, den 1. juni 2009